

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 200/25
26.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Драгане Марчетић и Јасмине Вуковљак Јовановић, чланова већа, у парници тужиоца AikBank a.d. Beograd, Булевар Михаила Пупина 115ђ, као правног следбеника Alpha Bank Srbija a.d. Beograd, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Миладин Зечевић, адвокат из Београда, Војводе Миленка 5/II, ради дуга, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 4855/23 од 9.7.2024. године, након расправе одржане пред другостепеним судом 26.3.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 4855/23 од 09.07.2024. године.

УКИДА СЕ у целости решење о извршењу Четвртог општинског суда у Београду Ив 2713/07 од 4.4.2007. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени АА из ... да тужиоцу AikBank a.d. Beograd исплати износ од 317.072,67 динара са законском затезном каматом на износ од 257.642,39 динара почев од 6.12.2006. године до исплате, у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА, као неоснован, тужбени захтев у делу да се обавезе тужени АА из ... да тужиоцу AikBank a.d. Beograd исплати законску затезну камату на износ од 59.430,28 динара почев од 6.12.2006. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени АА из ... да тужиоцу AikBank a.d. Beograd накади трошкове парничног поступка у износу од 92.284,00 у року од 15 дана од у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 4855/23 од 09.7.2024. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе извршено поднеском од 12.3.2019. године.

Ставом другим изреке, укинута је у целости решење о извршењу Четвртог општинског суда у Београду Ив бр. 2713/07 од 04.04.2007. године.

Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 317.072,67 динара са законском затезном каматом почев од 06.12.2006. године до исплате.

Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 76.537,00 динара.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у целости из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Сл. гласник РС” бр. 72/11, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 - др. закон), другостепени суд је оценио да је ради правилног утврђења чињеничног стања потребно да се пред другостепеним судом понове већ изведени докази и сагласно одредби члана 383 став 3 ЗПП заказао расправу.

На одржаној расправи у доказном поступку другостепени суд је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом, па је након њихове оцене у складу са одредбом члана 8 ЗПП утврдио следеће чињенично стање:

Дана 29.1.2003. године JUBANKA AD BEOGRAD, правни претходник тужиоца, и корисник кредита АА, тужени, закључили су уговор о кредиту бр. ... Кредит је одобрен за откуп друштвеног капитала друштвеног предузећа “...” ... у износу од 1.480.000,00 динара са роком отплате од 6 година, укључујући грејс период од годину дана. Корисник кредита се обавезао да на износ искоришћеног кредита по овом уговору плаћа камату од дана пуштања до дана враћања кредита по стопи од 9,50% на годишњем нивоу. Чланом 4. уговора је одређено да се кредит одобрава на основу полагања депозита у висини од 5% почетне цене на аукцији. Чланом 5. се тужени обавезао да као средство обезбеђења изда сопствену меницу у висини ангажовања Јубанке и да орачи девизна средства на име обезбеђења у висини 90% ангажовања Јубанке, односно уплатом депозита на рачун правног претходника тужиоца у износу од 21.600,00 евра, а овластио је банку да примљене инструменте обезбеђења може употребити за наплату доспелих, неизмирених потраживања насталих по основу коришћења кредита. Наведеним уговором је одређено да ће се отплата кредита вршити по истеку грејс периода у једнаким месечним ануитетима, да ануитет износи 493,27 евра, односно минимум 30.801,32 динара и да први ануитет доспева за наплату 29.2.2004. године, а остали до 29. у месецу.

Уговором о орочавању средстава од 29.1.2003. године, закљученог између

правног претходника тужиоца и туженог као депонента, банка и депонент су се споразумели да депонент положи код банке своја средства на орочавање у износу од 2.402,34 евра на рок од 6 година, рачунајући од дана уплате, чиме стиче могућност да му по том основу буде одобрен кредит, који ће депоненту бити стављен на коришћење по уплати депозита. Чланом 5. уговора је предвиђено да у случају неуредности у отплати кредита, банка може износ неуредног дуга, увећан за камату која је предвиђена уговором о кредиту, наплатити из средстава депозита.

Тужени није редовно измиривао обавезу по кредиту и правни претходник тужиоца је опоменом од 10.5.2005. године обавестио туженог да уколико до 20.5.2005. године не уплати доспело дуговање по кредиту увећано за затезну камату до дана уплате, може сматрати да је уговор о кредиту ... раскинут, а целокупно дуговање доспело, као и да ће без претходног обавештења део дуговања наплатити из положеног депозита и средстава орочених на име обезбеђења отплате кредита, а преостали део дуга наплатити судским путем.

Правни претходник тужиоца је интеркаларну камату у износу од 2.251,66 евра, односно у износу од 185.748,44 динара наплатио од уплаћеног депозита туженог 10.6.2005. године, а из интерног налога за пренос од 10.6.2005. године о наплати доспелих обавеза из депозита у износу од 206.709,34 динара и интерног налога за пренос од 14.6.2005. године у износу од 1.775.815,92 динара произилази да је правни претходник тужиоца 14.6.2005. године раскинуо уговор о кредиту и целокупно дуговање по кредиту прогласио доспелим. Меница од 29.1.2003. године је издата на преостали износ дуга по кредиту у износу од 425.346,33 динара плус камата, са доспећем 06.12.2006. године.

Судски вештак др Милош Милетић је у свом налазу и мишљењу од 19.3.2024. године извршио обрачун висине дуга по уговору о кредиту ... од 29.1.2003. године, који на дан раскида уговора о кредиту и проглашења доспелим целокупног дуговања 14.6.2005. године укупно износи 257.642,39 динара и односи се на доспелу главницу кредита. Висина дуга на дан 01.11.2006. године укупно износи 317.072,67 динара, од чега је главница кредита 257.642,39 динара, а обрачуната законска затезна камата 59.430,28 динара.

Према налазу и мишљењу судског вештака Александра Станковића од 4.2.2019. године, тужени према правном претходнику тужиоца до 29.12.2007. године није имао неизмирених доспелих обавеза по предметном кредиту (поредио је неискоришћени депозит са доспелим обавезама по кредиту, на сваки дан доспећа ануитета), а дуг је настао у периоду од 29.12.2007. до 29.1.2009. године. Према овом налазу и мишљењу висина дуга туженог према тужиоцу са стањем на дан 29.1.2009. године износи 7.224,24 евра, од чега се износ од 6.871,57 евра односи на неплаћене ануитете по предметном уговору о кредиту за период од 29.12.2007. до 29.1.2009. године, а износ од 352,67 евра на камату обрачунату за период доцње туженог по уговореној каматној стопи од 9,5%. Према изјашњењу овог вештака, он се бавио економским страном - поредио је неискоришћени депозит са доспелим обавезама по кредиту, на сваки дан доспећа ануитета, те да је на суду одлука да ли је то битно или не, те ако суд одлучи да то није битно, налаз и мишљење вештака др Милоша Милетића прихвата као свој.

Судски вештаци Александар Станковић и Милош Милетић су се сагласили да је

кључно питање да ли су били испуњени услови за проглашење кредита доспелим на дан 14.6.2005. године, као и када је депозит могао да буде искоришћен, а што представља правно питање.

Овај суд је наведено чињенично стање утврдио на основу писаних доказа, чија веродостојност и садржина није оспорена, прихватајући налаз и мишљење, са изјашњењима судског вештака др Милоша Милетића, према коме је извршен обрачун висине дуга који се односи на доспели дуг по кредиту, а након што је банка прогласила кредит доспелим због неизвршења уговорних обавеза туженог и након што је део целокупног доспелог дуговања наплатила из положеног депозита и средстава орочених на име обезбеђења отплате кредита, који су дати на јасан, логичан и објективан начин и у складу са правилима струке. На чињеницама утврђеним од стране овог судског вештака и тужилац је коначно определио тужбени захтев. Налаз и мишљење судског вештака Александра Станковића није прихваћен, с обзиром да је дат супротно одредбама уговора о кредиту.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, овај суд закључује да је, у конкретном случају, тужени у обавези да измири потраживање тужиоца по уговору о кредиту ... од 29.1.2003. године у укупном износу од 317.072,67 динара, од чега главница кредита износи 257.642,39 динара, а законска затезна камата 59.430,28 динара.

Наиме, како у конкретном случају, тужени није испуњавао своје доспеле обавезе, правни претходник тужиоца је прогласио доспелим све обавезе из уговора о кредиту пре истека уговореног рока, сагласно наведеном уговору. Тужени, као корисник кредита је дужан да испуни своју уговорну обавезу враћања новчаних средстава која су му стављена на располагање по основу уговора о кредиту и то у свему како гласи, сагласно цитираној одредби члана 1065 ЗОО, у вези са одредбом члана 262 став 1 ЗОО.

Супротно жалбеним наводима туженог, потраживање тужиоца је на дан подношења предлога за извршење доспело имајући у виду да је тужилац 14.6.2005. године, након достављања опомене од 10.5.2005. године, сагласно закљученом уговору о кредиту, прогласио доспелост целокупне кредитне обавезе и средства из депозита са обрачунатом каматом пребацио на отплату целокупног дуга по кредиту.

Уговори о кредиту су по форми писани уговори и по приступу, који најчешће садрже типску одредбу о правима банке као даваоца кредита у случају повреде уговора од стране корисника кредита, односно у конкретном случају неплаћања о року доспелих обавеза. Такве одредбе дају банци овлашћење да кредит прогласи за доспели и да покрене поступак принудне наплате. Уговорна клаузула да банка може, у случају да корисник кредита не плаћа о року доспеле обавезе, да раскине уговор о кредиту и у целости наплати искоришћени део кредита заједно са припадајућом каматом, ревалоризацијом и трошковима, овлашћује банку да према својој процени раскине уговор и прогласи доспелост кредитне обавезе.

У смислу члана 1035 ЗОО уговор о депозиту је закључен када се банка обавезе да прими, а депонент да положи код банке одређени новчани износ. Уговор о депозиту је по правилу добровољан, а у смислу члана 1038 ЗОО новчани депозит може бити без

намене или са посебном наменом. Новчани депозит који је дат са сврхом одобрења кредита и наплате дуга из уговора о кредиту је уговор са посебно дозвољеном наменом, те је одредбама конкретног уговора о орочавању средстава могуће предвидети давање средстава из депозита у отплату неуредног дуга по уговору о кредиту.

Средства која је је тужени положио код банке на орочавање у износу од 2.402,34 евра на основу уговора о орочавању средстава представљају наменски орочени депозит из кога банка има право да наплати своје доспела неплаћена потраживања, која има према депоненту по основу уговора о кредиту, а такође, уплаћени депозит у износу од 21.600,00 евра је реално средство обезбеђења и представља имовинску вредност на којој је конституисано привилеговано право банке да се намири из депозита. Механизам путем кога престају међусобне обавезе банке и депонента јесте пребијање (компензација) из члана 336-343 ЗОО, које настаје на основу изјаве о пребијању. Дакле, пребијање не настаје чим се стекну услови за то, него је потребно да једна страна изјави другој да врши пребијање и после изјаве о пребијању сматра се да је пребијање настало оног часа кад су се стекли услови за то, у складу са одредбом члана 337 став 1 и 2 ЗОО. У конкретном случају, у опомену од 10.05.2005. године банка је обавестила туженог да ће део дуговања наплатити из положеног депозита и средстава орочених на име обезбеђења отплате кредита, проглашењем доспелости кредитне обавезе и реализацијом заложног потраживања.

Ценећи истакнути приговор застарелости потраживања, овај суд је закључио да је исти неоснован јер се на банкарске уговоре о кредиту као врсти банкарског пословања, који су закључени у смислу одредбе члана 1065 ЗОО, примењује општи рок застарелости од 10 година из члана 371 ЗОО, а не трогодишњи рок застарелости из члана 374 ЗОО који се односи на потраживања из уговора о промету роба и услуга. Како је предметно потраживање доспело за наплату 14.6.2005. године, а предлог за извршење на основу веродостојне исправе поднет 6.3.2007. године, то наведени рок из члана 371 ЗОО није истекао.

Имајући у виду да садржину предметног уговора о кредиту, банка нема овлашћење да користи дата средства обезбеђења за наплату појединачно доспелих рата (орочени наменски депозит) јер та средства служе као осигурање наплате целокупног дуга, а не плаћања појединачних рата. Банке да у случају неизмирења обавеза активира средства обезбеђења, али не пре него што прогласи цео преостали дуг доспелим за плаћање, односно испуни услове за раскид уговора. Наиме, сврха наменског ороченог депозита је да банка, након што прогласи кредит доспелим, може своје целокупно потраживање да наплати и без иницирања судског спора и увећања потраживања за судске трошкове.

Имајући у виду наведено и прихватајући налаз и мишљење судског вештака др Милоша Милетића од 19.03.2024. године, са изјашњењима, утврђено је да висина преосталог дуга по уговору о кредиту бр. ... од 29.01.2003. године у погледу којег је тужилац поднео предлог за извршење на основу менице као другог инструмента обезбеђења отплате кредита, износи 317.072,66 динара, од чега главница кредита износи 257.642,39 динара, а обрачуната законска затезна камата 59.430,28 динара, а у складу са којим је и тужилац коначно определио тужбени захтев поднеском од 10.04.2024. године потражујући по том основу наведени износ од 317.072,66 динара са

законском затезном каматом. Овај суд је обавезао туженог да на утврђени износ главнице кредита од 257.642,39 динара исплати тужиоцу законску затезну камату у складу са одредбом члана 277 став 1 ЗОО, као и обрачунату законску затезну камату у износу од 59.430,28 динара. Међутим, одбио је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражено да се на износ обрачунате затезне камате од 59.430,28 динара досуди затезна камата, сагласно одредби члана 279 став 1 и 2 ЗОО јер се на обрачунату затезну камату за доцњу не може признати затезна камата (процесна камата) све док главни дуг не буде плаћен, с обзиром на то да тек када се главни дуг плати, обрачуната затезна камата за период доцње у плаћању постаје самостално потраживање на које се може захтевати затезна камата. При томе се суд кретао у границама постављеног тужбеног захтева (члан 3 став 1 ЗПП).

Из изложених разлога, применом одредбе члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП, одлучено је као у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке ове пресуде.

Одлука о трошковима парничног поступка је донета у складу са одредбом члана 153 став 1, члана 154 и члана 163 став 1 и 2 ЗПП, а у вези са чланом 165 став 2 ЗПП и њом су обухваћени трошкови целокупног поступка. Имајући у виду опредељену врсту и висину парничних трошкова, тужиоцу припадају трошкови на име вештачења у износу од 45.000,00 динара, на име трошкова извршног поступка у износу од 15.000,00 динара, те трошкови на име судске таксе на првостепену и другостепену одлуку у износу од по 16.142,00 динара, што укупно износи 92.284,00 динара, одмерено с обзиром на вредност предмета спора у складу са важећом Таксеном тарифом, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, а у складу са одредбом члана 277 став 1 ЗОО.

**Председник већа - судија
Меланија Сантовац,ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић